

1927 MATI IN GOSPODINJA Št. 22

„Moj najdragocenejši nakit“ ...

Srečen družinski oče, čigar žena je dobra vzgojiteljica; kajti vzgoja, ki je vsaj prvi čas povečini v materinih rokah, je največja umetnost, pa tudi silno težavno delo. Kdor hoče postati slikar, ali kdor hoče postati dober godbenik, se izobrazuje samo v tej stroki. Kdor pa hoče postati vzgojitelj, se mora ves izvežbati in izobraziti ter postati dober in značajan človek.

Prepogostokrat vidimo, da je dobra preprosta žena boljša vzgojiteljica kakor pa učena in bogata gospa, ki nima nikoli časa za otroke.

V stari rimski zgodovini čitamo, da je prišla k materi obeh poznejših znamenitih državnikov, Grahov, na obisk bogata rimska gospa, vsa nakitena in nalepotičena z zlatino in dragimi kamni. Hišna gospodinja Kornelija pa je bila preprosto oblečena in brez vsakega nakita. Obiskovalka se temu ni mogla dovolj načuditi in tudi ne zadržati svoje radovednosti ter je vprašala: »Prijateljica, kje pa imaš vendar svoj bogati nakit, saj vem, da nisi brez njega?« Molče je vstala Kornelija in razgrnila bogato preprogo pri vratih v sosedno sobo ter poklicala svoje otroke. Kakor lahkonogé srnice so priskakljali in se oklenili matere. Obdana od svojih pridnih otrok je Kornelija odgovorila svoji prijateljici:

»To je moj najdragocenejši nakit!«

Tudi naše slovenske matere naj bi se ponašale s tem svojim najdragocenejšim nakitom. To pa tudi prav lahko store, če, kakor ta rimska gospa, skrbre za dobro vzgojo svojih otrok. Najvažnejše delo za dobro vzgojiteljico-mater je dobra in plemenita samovzgoja. Karkoli zahteva vzgoja dobrih materinih vplivov, vsi morajo priti iz matere. Ne iz tega, kar mati samo pravi, ampak to, kar mati je v svoji notranjosti.

Prva zahteva pri vzgojnem delu je: »Mati, spoznavaj svojega otroka!« Toda že med brati in sestrami ništa dva otroka enaka. Vsak otrok je prava rastlina, ki ga mora mati rešiti s svojim vzgojnim delom. Pri prvem dosežeš le s strogojstjo, pri drugem le z dobroto, tretjega moraš zadrževati, četrtega spodbujati, peti sam od sebe zadene pravo, šesti je podjeten in rad skoči čez vojke itd. Če je materino oko z ljubeznijo poostreno, a ne zaslepljeno, bo, zlasti če svojega moža dobro pozna, kmalu pravo zadela pri vzgoji.

Veliko težavo pa dela materi paziti na značilnosti posameznega otroka, a vendar vse enako oklepati z ljubeznijo, enako ljubeznijo. Pomisli, mati, na žalostne posledice, ki so nastale v Izakovi družini iz preprostega dejstva, ki je izraženo z besedami: »Izak je ljubil Ezava, Rebeka pa Jakoba.« Varuj, mati, da tudi ti katerega svojih otrok ne preobkładaš z ljubeznijo, dočim jo drugemu odrekaš! Pri takem ravnanju zle posledice ne bodo izostale.

Kolikokrat se zgodi, da ljubke, očarave bogato obdarjene otroke starši, posebno pa mati, prav posebno povzdigujejo, slabotne in manj lepe pa pri vsaki priliki zapostavljajo. In vendar — kdo naj slabotnega otroka bolj razume kot domači, zlasti mati? Kako bo svet s takimi otroki ravnal potem v življenju, pač vsi dobro vemo. Slabotni otroci so po navadi tudi najhvaležnejši, dočim zdravi in razigrani hitro pozabijo na izkazane dobrote.

Ko mati po pravici slabotnemu otroku posveča več skrbi, pouči zdrave otroke, da je treba tudi pozneje v življenju tako ravnati. S tem že prav zgodaj prične s tisto socialno vzgojo, ki je dandanes tako zelo manjka, dasi je je tako zelo treba.

Kuhinja.

G. E. T. Vprašujete nas, kako se svinjska mast v poletni vročini obvaruje, da ne postane žaltava? Na to odgovarjamo: 1. Mast mora biti dobro scvrta. Dobro jo secvremo takole: Svežo slanino razrežemo na kocke ali pa jo v stroju zmeljemo; nato jo denemo v kozo, nekoliko osolimo in prilijemo nekoliko vode t. j. za vsak kilogram slanine po eno žlico vode. Kozo postavimo na ognjišče. Ko se začne cvreti, jo mešamo toliko časa, da začne rumeneti. Tedaj pridenemo nekaj kosov čebule. Kadar čebula zarumeni, kozo odstavimo z ognja, mast precadimo v en lonec, ocvirke pa v drugega, a jih dobro z žlico stlačimo, da mast na vrh stopi. Še boljše bo, če nekaj ocvirkov pustimo v masti. Zelo dobro se drži tudi, če se sploh vse skupaj, (mast in ocvirki) zlije v eno posodo. Ohlajeno mast zavežemo in shranimo. Pri nas imamo tako pripravljeno mast in ocvirke že 10 mesecev, pa je sveža, kakor da je od včeraj. 2. Hraniti se mora na hladnem kraju. 3. Posoda mora biti čista; torej ni smela biti prej žaltava mast v njej. M. R.

Vrt v jeseni.

Je pa davi slanica padla, na zelene travnike.
Je vso travco pomorila, vse te žlahtne rožice.

Drevi in davi nam je slanica vse vrtno cvetje pomorila. Neusmiljeno je zagospodovala nad zelenjem in cvetjem. Golo stoji drevje, golo je grmičevje, prazne in oropane cvetja so vrtné gredice. Le bršljan, ki objema skalno votlino se ni izpremenil. Njegova zelena obleka pričča, da zanj ni mraza, ne snega in tudi ne smrti. Saj smrti res ni na vrtni gredici.

Cvetje se je le zelo utrudilo in je zato leglo k počitku, da mlado in sveže požene v zgodnji spomladi. Vsa narava hoče in mora počiti, da more spomladi znova začeti svoje delo. Za počitek treba postelje in odeje, zato si hočemo preskrbeti to dvoje, da smrt ne bo imela pravice prikrasti se in uničiti sadik in cvetic posajenih po vrt-

Poravnajte naročnino!

nih gredicah. Posteljce in odeje potrebujejo visokodebelne vrtnice. Tem obvežemo predolge veje, jim skopljemo za krono primerno jamo, v katero jih previdno položimo in jih pokrijemo s prstjo, po vrhu še z listjem, smrečjem, slamo ali z drugimi vrtnimi odpadki.

Vrtnice piramidne rasti obvežemo, potem jih pa povežemo s trtami v stožec. Pretrdo ne smemo povezati, da se ne zaduše. Ko so povezane, natakemo okoli njih v zemljo količev, ki morajo biti nekoliko višji, kot je povezana vrtnica. Za količe natlačimo listja ali drobne slame, potem pa vse skupaj povežemo v kopico.

Če so miši na vrtu, se je bati, da objede vrtnice. Da se to ne zgodi, polagamo vrtnice na smrekove ali brinjeve veje. Boedeče igle odvrčajo nadležne glodalce. Vrtnice pokrivamo, ko začno zmrzevati. Prezgodaj jih pokrivati jim škoduje, ker v toplém zavetju dalje poganjajo, kar jih slabi in jim škoduje.

Cvetlice trajnice, ki prezime na prostem, pokrijemo z listjem, slamo ali smrečjem. Čim večji je mraz, tem debelejša mora biti odeja.

Jagode, motovilec, radič, zimsko solato in špinačo pokrivamo z gnojem, listjem ali slamo.

Skrb za cvetice lončnice zahteva posebno pazljivost po zimi. Odeveli listi se odstranijo, slabi izrastki se povežejo, orumenelo listje se jim obira.

Paziti je treba, da se jim ne zarede uši. Zalivati je treba malo in previdno. Boljše premalo ko preveč. Na podložke se polože tanka polenca, da lonci ne stojijo v vodi, ampak se voda odtaka v podložke. Predvsem treba ob lepem vremenu prostore, kjer prezimujejo cvetice, dobro prezračiti, ker tudi pozimi potrebujejo rastline svežega zraka. Prostor, kjer prezimujejo cvetice lončnice, ne sme biti pretopen ne premrzel. V pretoplem preveč poganjajo ali bolje rečeno zdvijajo in s tem zelo oslabe. V premrzlem pa lahko pozebejo, kar je še hujše. Veliko cvetic po zimi lahko prezimi v kleti, če ni premrzla in ne prevlažna. V premrzli pozebejo, v vlažni pa lahko segnijo.

Jako dobra prezimišča za cvetice lončnice so sobe, v katerih se ne kuri. Vsekako pa v teh sobah ne sme toplota pasti pod ničlo (0 stopinj). Tudi v sobah, kjer kurimo in kjer bívamo, lahko prezimijo mnoge cvetice lončnice. Stati pa morajo ob zunanji steni sobe, daleč proč od peči. Med okni ni varno prezimovati lončnic, ker tam lahko pozebejo. Obvarujejo se pa s tem, da jim čez noč odpremo znotranja okna in jih pomaknjemo od zunanega okna. A kljub vsej skrbi in vsej strelji bomo spomladi imeli manj cvetic, kakor smo jih v jeseni spravili v razna prezimišča. Zima hoče imeti svoje pravice, ki se jih ne moremo ubraniti.

Praktični migljaji.

Hud kašelj se potolaži, če vzameš žlico olja s kapljo limone.

Pri nahodu je najbolj mučno, da ne moreš dihati skozi nos. V tem položaju je teme navadno mrzlo. Pokrij si teme z volneno ruto, pa bo odleglo nosu. Tako pomaga tudi pri hudem kihanju, če utereš v teme gorkega janeževega olja. Veliko nahodov je krivo golo teme, ki gleda edino v zimski noči iz postelje, posebno kjer ni ali je le malo las. Vse drugo telo je odeto, le ubogo teme prezeba. Pred 50 leti so imeli starejši ljudje še kape »pospanke«. Zato pa niso toliko tožili o trganju.

Lasje mi izpadajo, toži zdaj marsikdo. Navadno izpade na jesen nekaj las, lasje se trebijo, saj ima tudi las svojo določeno dobo. Če pa izpadajo lasje z nenavadno vneto in hitrico, je to dostikrat posledica prehlada kože na glavi, ki se dobi zdaj, ko večina žensk nima več kit varovalk, prav lahko. Tudi po hudem potu, glavobolu, mučnih skrbeh, napornem duševnem delu, umivanjem z jedkimi snovmi izpadajo radi lasje. Umivanje z mrzlo vodo takoj zjutraj, ko je glava še vroča, škoduje tudi.

Pa lasje izpadajo in ne gre toliko za to, zakaj izpadajo, ampak za to, s čim bi se ustavilo izpadanje in pospešila rast novih las. Boraks, žlička na liter vode, je pomagal že marsikomu. Novi lasje rasto po večkratnem zmočenju z boraksom. Toda sitno je to, da boraks beli in da lahko pobeli lase. Petrolej pomaga tudi in je skoraj najboljšo sredstvo. Težave pa dela zoprni duh; pa se dobi v drogeriji tak, ki nima duha. Pa tudi sicer izgine duh na solnco ali v bližini peči. Tudi ni treba glave umivati s petrolejem, ampak samo konci prstov se namočijo in se tere koža rahloma. Ne prevečkrat, najbolje vsak drug ali tretji dan. Neko dekle je izgubilo skoraj vse lase, naenkrat so začeli rasti kar na gosto. Pri nalivanju svetilk si je obrisala prste v glavo in tako si je nevede pripomogla do bujnih las. — Goveji mozeg in peruvanski balzam sta tudi stara pomoč za pospeševanje rasti las.

Koža ostane mlada. Zmešaj v novem prstenem loncu belega voska, čebulinega soka, čistega medu in sok belih lilij — od vsakega enako. Pristavi lonec k žrjavici in mešaj, dokler se ne stopi vosek, potem odstavi in mešaj, dokler se ne ohladi. Tega mazila vteri zvečer na obraz, zjutraj se zdrigni s suho flanelo in umij potem z mlačno vodo.

Stara pomoč za lepe roke je bila čebula bele lilije. Čebula se olupí in zriblje ali zmečka. Dobra je tudi čebula pisanih lilij. Sok, listje in cvetje bele lilije so davno znani kot pomoč za pege, lišaje, kraste in druge nečednosti na obrazu. Sok se iztisne ali pa se namoči lilija v vinskem cvetu.

Mozolji na obrazu so kaj neprijetni deleži mladosti. Odpravijo se težko in povrnejo se radi. To je kipenje krvi, zato se je treba varovati zelo slanosti in mastnih jedi, dobro je piti čaj jeternika in gomilic in umivati noge v gorki gomilični kopeli. — dvakrat na teden. Utiranje arnike, umi-

vanje z gorkim gomiličnim čajem ali z izkuho otrobov je pomagalo že marsikateri. Nevarna so pa v časniki priporočena mazila, ki vsebujejo strupene snovi in povzročijo lahko splošno obolenje. Najbolj se izgube taki izpahki v morski kopeli, pa tudi s kopanjem v izkuhi rožmarina, materne dušice in majarona.

Težka pot.

(Nadaljevanje.)

Ali naj zapusti svojo staro in bolešno mater, nadebudnega brata in sestro, ki je skoraj v svojem poklicu? In samo zato, da pride do lastne, osebne sreče v zakonu z mladim, toliko obetajočim profesorjem dr. Arkom?

Regina se je stresla pri tem razmišljanju. O, matil O, brat in sestra!

In je skrila obraz v dlani ter je tiho za par hipov obstala sama s seboj, s svojim mladim srcem, s svojo mlado ljubeznijo na eni — in s svojimi otroškimi dolžnostmi na drugi strani...

Ko je odkrila obraz, je resnoba oblivala mlado lice in v očeh je stal resen in trden sklep: »Mamica, sestrica in bratec, skupaj ostanemo! Mamica, tebi hočem nadomestovati soproga, vama pa skrbnega očeta!«

Mlado srce — velika žrtev! Vroče solze so ji zalile oči, ko se je spomnila, kako bo pač njen zaročenec sprejel ta njen sklep. — Zdaj, prav zdaj je moral prejeti pismo, v katerem mu je sporočila, kako je sklenila in ga prosi, naj ji vrne dano besedo z ozirom na povsem nove razmere, ki so nastale z očetovo smrtjo. — Vso noč je s krvavečim srcem pisala to pismo, vse jutro molila, naj Bog vodi zaročenčovo voljo, da jo pusti in se loči od nje. —

Najtežje jo še čaka. Dobro ve, da to ne bo šlo tako gladko. Pozna ga, da si ne bo pustil tako hitro dokazati. — O, prišel bo sam, četudi ga je prosila, naj je ne moti v trdnem sklepu s prigovarjanjem in prošnjami. Da bi bilo pač to že prestano! Tudi zaradi njega! Kaj naj mu pripelje v zakon bolno, od kapi zadeto mater, sestro in brata? In prazne roke? — Bančni polom, ki je zahteval očetovo življenje, materino zdravje, jih je oropal popolnoma vsega družinskega premoženja. Berači so. — A on! Poln nad v svojo karijero! To bi ga uničilo.

Da, da! Ostati mora trdna v svojem sklepu, pa naj jo stane kar hoče.

V tem je v veži pozvonilo. Čez par hipov je vstopila sobarica in naznanila dr. Arka.

»Prosim, peljite gospoda doktorja v salon. Takoj pridem.«

Čisto nekaj novega je bilo to za sobarico, saj je doslej prihajal kot bodoči član družine nenapovedan in naravnost v sobo. Zmajala je z glavo in odšla.

Regina je krčevito sklenila roke in skušala ostati mirna. Molče je pogledala na križ na steni ter z negotovimi koraki odšla v salon.

Dr. Vladimir Arko je slonel ob omari temnega lica in povešenih oči. Ko je vsto-

pila Regina vsa blede v črni obleki, se je njegova jeza izpremenila v nežnost.

»Regina, moja uboga Regina!« je vzkliknil in stopil korak proti nji.

»Ne tako, Vladimir, prosila sem te, da me odvežeš od dane besede!« je rekla.

»Ne, Regina, midva spadava skupaj. Nič na svetu naju ne more ločiti,« je odločno izpregovoril.

»In vendar naju je že ločilo. Vse veš, Vladimir. Ne morem biti tvoja, ker me vežejo druge dolžnosti,« je mirno odgovorila.

»In dolžnosti do mene?« je osorno vprašal.

»Prosila sem te in te ponovno prosim, da me odvežeš od teh dolžnosti,« je proseče odgovorila.

»Tako? Tako lahko in enostavno torečš? Zdaj vem, da me nisi nikoli ljubila,« ji je vrčel v obraz.

Molče je sklonila glavo. Lahko? — Pa naj misli tako. Morebiti se mu s tem razžaljeni ponos lažje potolaži. —

»Vladimir, končajva!« je šepnila, ker je čutila, da dolgo ne bo več zmogla. »Ne ločiva se v sovraštvu in z jezo v srcu! Pozneje boš našel novo srečo. Moje najboljšo želje te spremljajo po vseh življenjskih potih. Odpusti mi, Vladimir in — z Bogom!«

Za hip jo je pogledal, če pač resno misli, potem pa se okrenil k vratom, ki so se za njim zaprla.

»Vladimir, ali nimaš besede slovesa?« je kriknila, a že so se zaloputnila tudi vežna vrata. — — — — —

Uro pozneje, ko se je zjokala v svoji sobi, je olajšana in odločna stopila k materini bolniški postelji. Nagnila se je k bolnici in ji je šepetala: »Mamica, pri vas ostanem za vedno. Nov domek si bomo uredili in radi se bomo imeli.«

Le napol je zaslutila bolna mati veličino žrtve in njene ustnice so zašepetale: »Moj otrok, Bog te blagoslovi za to žrtev!«

Toda še enkrat, pozno zvečer, ko je storila svoje otroške in sestrične dolžnosti, jo je premagala bolešt. Kleče pred Križanim je še enkrat razlila svoje mlado, poljubno hrepeneče srce v vročih solzah, dokler je ni, vdano v voljo božjo, ob vzhodu križa prevzel spanec.

(Konec prihodnjč.)

Književnost.

Nova zabavna knjižnica, 1. in 2. zvezek. Izdal Anton Kosi. Obsega drobne črtice, pregovore, uganke, kratkočasnice. En zvezek stane 7.50 Din ter se dobi po knjigarnah.

Ali že poznate »Mladega junaka?« Je to mladinski list, ki ga izdaja »Sveta vojska«, da bi mladino že v zgodnji mladosti pridobila iz ohranila za treznostno in krepostno življenje. Mične zgodbe, mnogo slik, lepi nauki, ki jih siplje list v dovtetna srca mladine, to glasilo mladih junakov toplo priporočajo. Celoletna naročnina je 10 Din. Kdor želi eno številko brezplačno na ogled, naj piše na naslov: »Mladi junak«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Za naše male.

Čudoviti mlinček.

Nekoč je živela mati, ki je imela majhno hčerko, ljubko deklico petih let in nikogar drugega. Stanovali sta v mali hišici kraj gozda, visoko gori v hribih. In radi sta se imeli kakor je to mogoče le med materjo in hčerko.

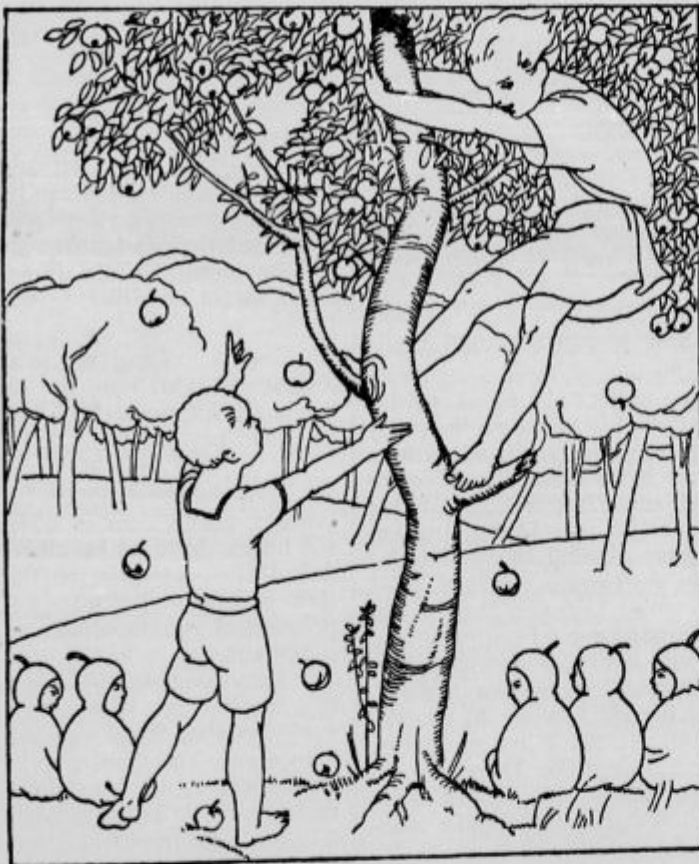
Nekega dne pa je mati zbolela in nikogar ni bilo, da bi skuhal zajtrk, kosilo in večerjo. Deklica je tekla v gozd vsak dan, da se je najedla jagod, a vseeno je bila še

lačna. Toda kmalu je zmanjkalo jagod v gozdu in deklica je ostala lačna in hudo ji je bilo. Vsedla se je pod grm in je bridko jokala. Pa je prišla izza grma stara žena in jo je vprašala: »Deklica, zakaj jokaš?« Deklica pa ji je vse povedala, kako je mama zbolela, kako je zdaj hudo in da nimata kaj jesti. Ženi se je deklica smilila. Lepo jo je tolažila, nazadnje pa je segla v žep in je privlekla iz njega prav majhen mlinček, kakor ga imate pri vas za kavo. Prijela je jokajočo deklico za roko in ji je rekla:

Markec in veterček na potovanju.

Poglejmo ju danes, naša nova prijatelj! Danes sta pa na sadnem vrtu. Naš močni veterček se je spravil nad jablano. Z vso močjo jo stresa, da lete jabolka z nje kakor toča. Tudi Markecu po glavi, po ramah in po rokah; pa to nič ne stori. »Še, še,« kliče in se steguje k svojemu prijatelju. Ta pa res napenja vse moči, da še danes izprazni jab-

pa Markec prav nič ne briga. Stisnili so se skupaj in zavili v svoje plaščke in čisto mirno žde v travi in gledajo začudeno, če se mar svet podira. Petero teh pozabljenec vidimo v travi, ko so jih pozabili pobrati, ali pa so se poniglavčki skrili v travo. O, zdaj jim je že žal. Le pogledjte kako prestrašene obrazke imajo! Ozirajo se v Markeca,

lano in natrese prijatelju Markecu kar največ lepih rdečih jabolok. Kaj takega pa Markec tudi še ni videl. Ne more se odločiti, da bi pobiral; skače sem, skače tja, vselej pa skoči tja, kjer je toča jabolok najbolj gosta in ga najkrepkejše klesti. To je vika in krika. Visoko v vejah pa gospodari veterček, šumi in hrešči z vejami, da je na vrtu pravi sodnji dan. — Na tleh je ležalo že nekaj jabolok — poberavcev, za katere se

da bi ga opozorili nase, a ta je še ves zave-rovan v čudežno delo svojega prijatelja. — Bog ve, kaj bo Markec s tolikimi jabolki? Če jih tudi natlači v žepe, tri, štiri stlači vanje, vse druge pa bo moral pustiti. Škoda, da nismo zraven; mi bi mu že pomagali. In tudi vemo, kam bi jih zanesli. Za celo zimo bi se preskrbeli. O, da ta Markec ne misli in to! Vsega je zmešal njegov novi prijatelj! Kam ga bo neki zapeljal?

»Nikar ne jokaj! Odslej ti in tvoja mati ne bosta nikoli več lačni. Poslušaj! Ako zasučesh mlinček na levo, ti namelje lepe bele moke kolikor hočeš; ako ga zasučesh na desno, ti namelje lepe rumene polente kolikor hočeš. Če pa pritisneš zgoraj v sredi na svetli gumb, pa preneha mleti. Če pa komu poveš to skrivnost, pa mlinček sploh več noče mleti. Pojdi domov in dobro naj se vama godi!« Pri teh besedah je zginila.

Deklica pa je tekla z mlinčkom domov in sta imeli z materjo dovolj jesti.

Nekaj let potem pa je deklica zbolela in je umrla. Mama ji je oblekla najlepšo obleko, ko je ležala na mrtvaškem odru. Potem so jo pokopali in mama je še dolgo jokala na njenem grobu.

Ko je prišla domov, si je hotela skuhati večerjo. Zavrtela je mlinček na desno in začel je mleti lepo rumeno polento. Ko je je bilo dovolj, bi moral mlinček prenehati; toda mati ni vedela, kako naj ga ustavi. Obrnila in zasukala ga je na levo, pa ni nehala mleti, ampak je zdaj mlet lepo pšenično moko. Zavrtela ga je na desno, pa je mlet zopet polento, pa na levo in se je usipala iz njega lepa pšenična moka. Mati namreč ni vedela, da je treba pritisniti na svetli gumb, da preneha mleti. In tako je mlinček mlet kar naprej, da je bil v kuhinji na mizi velik kup moke in že je letela po tleh. Mati je napolnila z njo vse posode, pa mlinček je še mlet. Moka se je kupičila v kuhinji in se je v velikem kupu prevrnila v sobo in v vežo, a mlinček je še vedno mlet in mlet. Polna hiša je bila pšenične moke, kupičila se je že okoli hiše daleč naokoli. Mati se je komaj rešila, da se ni zadušila v moki. Tekla je v bližnjo vas in je prosila pomoči. Prišli so ljudje z vrečami in posodami ter so vse napolnili. Bilo pa je med njimi tudi mnogo lakomnežev, ki so hoteli vse sami pobrati. Eden izmed njih je hotel z grabljami nagrabiti moke; segel je prav blizu mlinčka. Pri tem pa je z grabljam pritisnil na svetli gumb na mlinčku in — mlinček je prenehal mleti. Vendar je bilo toliko moke, da so je imeli mati in vsi vaščani za sedem let dovolj. Čudoviti mlinček pa je izginil, nihče ni vedel kdaj.

Kaj naj se igramo.

Brzovlak.

Ta igra ima precej sličnosti z igro »Ali imate kaj škarij za brusiti?« Kakor pri tej igri se tudi pri »brzovlaku« postavi vsak igravec k svojemu drevesu, eden pa, ki ga je prej določiti, je »potnik«. Pred igro, ko igralci določijo prvega potnika, se dogovore tudi za imena raznih mest, ki si jih privzamejo igralci ter tako predstavljajo razna mesta. Ko je vse to urejeno in stoji vsak igravec pri svojem drevesu, se postavi potnik pred enega igralca z vprašanjem: »Kam naj potuje?« Tisti mu odgovori n. pr.: »Iz Ljubljane v Beograd.« Ona dva igralca, ki imata imeni teh dveh mest zamenjata prostor. Pri tem pa potnik skuša zase dobiti eno izpraznjeno mesto. Če se mu to posreči, je potem tisti, ki je ostal brez prostora, novi potnik in igra se vnovič prične. Če se pa prvemu potniku ni posrečilo dobiti prostora, mora igro nadaljevati, dokler se mu to ne posreči.

Klic v imenu tlačnih.

Slovenska Straža vljudno prosi vse gg. poverjenike, da blagovolijo pri razdeljevanju letošnjih Mohorjevih knjig, kakor tudi pri nabiranju novih udov in to vsako leto nabirati prostovoljne prispevke posameznih udov za Slovensko Stražo. Tretjina slovenskega naroda je pod tujim jarmom brez vsake pravice in svobode. Ne sme več biti med nami Slovenca, ki bi se vsaj z enim dinarjem ne oddolžil zatiranim bratom. Vsak najmanjši dar je dobrodošel!

V predobri zavesti, da so vsi č. gg. poverjeniki preobloženi z delom, si vendar ne moremo misliti lepše in spretnejše narodno-obrambne organizacije ko po Mohorjevi družbi, ki je že pred vojno dajala najizdatnejši stalni dohodek Slovenski Straži. Klici iz Primorja so obupni! Prav iskreno vabimo vse č. gg. poverjenike, da bi po priliki člane Mohorjeve družbe na to opozorili in jim priporočali, da ob plačevanju poštnine za knjige oddajo po svojih močeh skromen darček za Slovensko Stražo.

Z ozirom na dejstvo, da je Slovenska Straža poživila svoje delovanje v korist neosvojenih Slovencev, naproša odbor Slovenske Straže tem potom vse Mohorjane, da blagovolijo vsak ud ob tej priliki darovati najmanj en dinar za Slovensko Stražo.

Odbor Slovenske Straže.

Občinski proračuni.

Občinski odbori in županstva stoji danes pred neprijetnim dejstvom, da glede sestavljanja občinskih proračunov za leto 1928. niso prav nič na jasnem in ne vedo ne kod ne kam.

Nedavno sem že pojasnil v »Slovenec« (št. 243), kako kvarno utegne postati za občine, ako bo treba predlagati proračune z nad 300%nimi dokladami k direktnim davkom v odobravanje ministrstvu za finance v Belgrad. Saj je znano, da je pot dol sicer kratka, nazaj pa strašno dolga, tako da n. pr. vsi proračuni občin iz mariborske oblasti, ki so bili poslani ministrstvu za finance v Belgrad, niti po preteku desetega meseca niso priromali nazaj. — Kako morejo gospodariti občine, ki nimajo odobrenih in rešenih proračunov, to vedo pač same, ne briga pa to ministrstva očitno prav nič.

Da občine še danes, ko bi morali biti sestavljeni in na vpogled razpoloženi vsi proračuni za naslednje leto, niso na jasnem, kaj naj store, navodil od oblastnega odbora pa še niso dobile, ker jih dobiti niso mogle, je zopet kriva tista znana polževa naglica naše centralne (pravilno: centralistične) uprave. Vse mogoče kompetence potegujejo ministrstva nase, rešitve pa ne dajo od sebe — kakor tisti Preširnov dihur, ki noč in dan žre knjige, od sebe pa ne da najmanjše fige.

Znano mi je, da je bilo storjeno vse kar se da, da bi ministrstvu za finance (generalna direkcija državnega računovodstva, odelenje za samoupravne budžete), izdalo pravočasno navodila, kaj prav za prav hoče od naših občin, in koliko samostojnosti in samouprave jim še prepušča; — vse brez uspeha! —

Kaj tedaj storiti? — Na vsa taka vprašanja, ki jih prejemam od raznih strani pisмено in ustno, odgovarjam tem potom, ker menim, da ni župana, ki bi ne bral poleg »Občinske Uprave« tudi »Domoljuba«.

Občine naj se ravnajo pri sestavljanju in ugotavljanju občinskih proračunov po navodilih, ki so jih prejela zadnja tri leta od velikega župana. Vsa navodila ostanejo v bistvu veljavna tudi v prihodnje. Izprememba bo le v toliko, da bodo morale predlagati občine proračune naravnost oblastnemu odboru, a ne več okrajnim glavarstvom (sreskim poglavarjem).

Tudi glede občinskih davščin naj se drže občine dosedanje prakse. Le to jim priporočam, da naj kolikor mogoče sklepa jo doklade k direktnim davkom pod 300%, da pojde reševanje proračunov gladkeje od rok. — Oblastni odbor seveda ne more dati točnejših navodil, dokler sam ne prejme smernic od ministrstva za finance. — Sicer pa velja naravno pravilo: v potrebi ravnati samostojno. — Čemu so pa občine avtonomne?

Fran Kristan, občinski revizor.

Komu se sreča smehija?

Ne zamudite ugodne prilike in poskusite srečo pri II. stadionski loteriji. Zrebanje bo 1. decembra 1927; srečka stane samo Din 10, a lahko zadenete z njo katerega izmed naslednjih dobitkov:

1 glavni dobitok »Vila Stadion« z vrtom vred Din 160.000;		
10 dobitkov: šivalni stroji po Din	4000	40.000
20 „ kolosa, pločka, ženska	2000	40.000
10 „ ure na nihalo po Din	1000	10.000
10 „ žepne ure po Din	500	5000
20 „ predmeti v vrednosti	250	5000
20 „ „ „ „	200	4000
110 „ „ „ „	100	11.000

Vseh dobitkov je 210 v skupni vrednosti 275.000 Din.

Ako Vam bo sreča naklonjena, pride-te zelo po ceni do lastne hiše! Naprodaj so na deželi pri vseh orlovskih odsekih, a v Ljubljani pri: Kordiš Angela, Wegova ul. 2; Košir Julijana, Gregorčičeva ul. 12; Dimic Marija, Marijin trg; Union, trafik, Miklošičeva cesta; Šoukal, Pred škofijo; Mlakar Valentin, Resljeva c.; Zabred, pred glavnim kolodvorom; I. Puget, Prešernova ulica; Belak, Dunajska c.; Pezdir Franja, Gradišče 3; Modic Minka, Kopitarjeva ulica 1; Glavna trafik, Stritarjeva ulica 1; Nagode, Mestni trg 25; Gruber A, Sv. Petra c. 51; Pleško A., Sv. Petra c.; Belinc I., Sv. Petra c.; Neža Blaž, Dunajska cesta 12; Trgovina Ničman, Kopitarjeva ulica; Pri upravi »Slovenec«; Kolportaža »Slovenec«; Čuvaj Stadion.

Izredna prodaja zimskega blaga

po skrajno znižanih cenah. Že za mali denar dobite volneno blago za žensko obleko ali plašč, sivo za moško obleko ali vrhno suknjo. Pri nakupu volnene ženskega blaga preko 500 Din dobite zastoj 1 avileno rutol

A. POTOKAR — LJUBLJANA
VODNIKOV TRG

Meh za smeh.

Zamočilnik je šel v hlev, ker se je nadejal, da bo vsak hip krava vrgla. Toda kravi se ni nikamor mudilo. Zato je postavil sina Janeza v hlev, da pazi, sam pa je prišel večkrat pogledat. Ko je zopet stopil v hlev in videl, kako krava žre, Janez pa je stal pri kravi, ga je jeza popadla ter je zaklical Janezu: »I tak pojdi no proč, če te krava vidi, da stojiš tu tako neumno, bo mislila, da je tele že vrgla.«

★

»Jaz se poročim z lepim dekletom in dobro kuharico.« »Ne bo nič, moj dragi, dvoženstvo je prepovedano.«

★

Polir je prišel v hišo nasproti oni, katero je on zidal s svojimi delavci. »Oprostite, gospodična, ali morda vi pojete?«

»Da, gospod, kaj pa je?«

»Ah, prosil bi vas samo, kadar pojete oni visoki glas, da ga ne držite tako dolgo. Moji delavci tam na stavbišču so že dvakrat delo pustili, ker so mislili, da že polдне tuli.«

★

Vedeževalka: »Karte tu kažejo, da bode dobili bogatega, mladega in elegantnega gospoda za moža, kateri bo vse vaše želje izpolnil.«

Gospa: »Izvrstno. Sedaj mi pa še povejte, kako naj se svojega sedanjega zne-bim?«

★

Glodališki ravnatelj: »Vi morate igrati na vsak način spremeniti. Junak v zadnjem dejahu ne sme vzeti strupa, pač pa se mora ustreliti.«

Pisatelj (začuden): »Žakaj pa?«

Ravnatelj: »Zato da se bodo gledalci vsled strela zbudili.«

★

Sodnik: »Torej ugotovljeno je, da ste Zaplotarju rekli lump in cigan. Ali imate k temu še kaj dodati?« — »O še mnogo! Pa bi prišlo predrago.«

★

Dva dobrovoljčka v Ljubljani sta se vračala pozno domov. »Ti,« pravi eden, »če hočeš, da te ne bo nihče slišal, ko prideš domov, sezuj še že pod stopnjicami, sleci in poravnaj obleko na roko ter lepo počasi lezi po stopnjicah v sobo in takoj v posteljo.«

Drugi dan sta se srečala. »No, kako je bilo snoči?« ga vpraša ta, ki mu je dal svet? »Slabo. Sezuj sem si čevlje in vse tako storil, kot si mi pravil, lezel sem po stopnjicah, da mi bilo slišati najmanjšega ropota. Toda, ko sem prilezel vrh stopnjic, sem stal pred frančiškansko cerkvijo.« (Pred frančiškansko cerkvijo so namreč visoke stopnice.)

Priporoča se PRVI SLOVENSKI ZAVOD

Vzajemna zavarovalnica
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 17
ki je edini te vrste! — Podružnice: v CELJU,
Breg št. 33 — ZAGREB, Hacelnova ulica 12 —
SARAJEVO, Korošičeva ulica 15 in v SPLITU,
ulica XI. puka